

Т. Д. Косова,

д. е. н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування,
Державний університет "Київський авіаційний інститут" м. Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1859-0542>

Б. А. Стременовський,

аспірант, Державний університет "Київський авіаційний інститут" м. Київ, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-4951-7914>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.22.134

ПРЕВЕНТИВНІ МЕХАНІЗМИ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ БАНКРУТСТВУ ПІДПРИЄМСТВ

T. Kosova,

Doctor of Economic Sciences, Professor,

Professor of the Department of Finance, Accounting and Taxation, State University "Kyiv Aviation Institute", Kyiv, Ukraine

B. Stremenovsky,

Postgraduate Student, State University "Kyiv Aviation Institute", Kyiv, Ukraine

PREVENTIVE MECHANISMS OF FINANCIAL RESTRUCTURING IN THE SYSTEM OF ANTI-CRISIS MANAGEMENT AND DETERRENCE OF ENTERPRISES BANKRUPTCY

Визначено сутність превентивних механізмів фінансової реструктуризації як стратегічного інструменту забезпечення фінансової стійкості та економічної безпеки підприємств. Охарактеризовано сутність превентивної реструктуризації як ключової ланки антикризового управління, що поєднує гнучкість корпоративної фінансової політики, ефективність управління ризиками та орієнтацію на довгострокову стабільність підприємства. Систематизовано переваги від імплементації превентивних механізмів у практику управління підприємствами, а також стримуючі фактори. Визначено значення і особливості впровадження превентивних механізмів фінансової реструктуризації в систему антикризового управління як ефективного інструменту запобігання банкрутству підприємств в умовах євроінтеграційних процесів. Проаналізовано роль превентивної реструктуризації у підвищенні фінансової стійкості підприємств, а також окреслено проблеми її застосування в країнах ЄС та в Україні, запропоновано шляхи їх вирішення.

The article defines the essence of preventive mechanisms of financial restructuring as a strategic tool for ensuring the financial stability and economic security of enterprises. It has been proven that the emergence and use of these mechanisms is due to the need for timely response to risks, preservation of production potential, and prevention of the destructive consequences of financial crises. It is shown that in modern conditions, preventive restructuring is a key link in anti-crisis management, which combines the flexibility of corporate financial policy, the effectiveness of risk management, and the focus on the long-term stability of the enterprise. The advantages that ensure

the implementation of preventive mechanisms in the practice of enterprise management, related to minimizing the financial costs of the enterprise, reducing the time for restoring solvency, avoiding bankruptcy court procedures, are systematized. The positive impact of increasing the efficiency of corporate control, strengthening financial discipline, increasing transparency of reporting, and creating prerequisites for attracting foreign investments within the framework of European financial programs is shown.

Factors that limit the effectiveness of preventive mechanisms for financial restructuring have been identified, which are associated with insufficient financial literacy of enterprise personnel and a low level of financial management. The lack of a culture of long-term financial planning, a weak analytical base for forecasting crisis phenomena, and the passive participation of state institutions in supporting restructuring processes have a negative impact. The role and features of the implementation of preventive mechanisms of financial restructuring into the anti-crisis management system as an effective tool for preventing bankruptcy of enterprises in the context of European integration processes are determined. The problems of regulatory, institutional and organizational support in the EU countries and in Ukraine are outlined, and ways to solve them are proposed. It is substantiated that the adaptation of European approaches to early response to financial risks into domestic practice will contribute to the formation of an effective system of economic security for enterprises and the state.

Ключові слова: фінансова реструктуризація, антикризове управління, підприємство, банкрутство, превентивні механізми, євроінтеграція

Key words: financial restructuring, crisis management, enterprise, bankruptcy, preventive mechanisms, European integration.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасна економіка України перебуває на етапі глибоких трансформацій, спричинених як внутрішніми структурними змінами, так і зовнішніми викликами та можливостями, пов'язаними з процесом інтеграції до Європейського Союзу. В умовах нестабільного зовнішнього середовища, структурних трансформацій економіки, воєнних ризиків та глобальних фінансових коливань питання антикризового управління та запобігання банкрутству підприємств набуває особливої актуальності. Для сучасних українських підприємств характерними є високий рівень невизначеності, дефіцит фінансових ресурсів, порушення логістичних ланцюгів, коливання попиту та інфляційні ризики, що безпосередньо впливають на їх платоспроможність і конкурентоспроможність. У цих умовах особливої ваги набувають превентивні механізми фінансової реструктуризації, які дозволяють своєчасно ідентифікувати фінансові ризики, запобігти кризі ліквідності та забезпечити стійкість підприємства без доведення його до стану неплатоспроможності чи банкрутства. Їхнє призначення полягає у своєчасному виявленні загроз неплатоспроможності та застосуванні інструментів фінансової стабілізації до моменту виникнення кризових явищ, що дозволяє запобігти банкрутству та зберегти потенціал підприємства.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Проблеми розробки і реалізації механізмів фінансової реструктуризації підприємств, використання антикризового управління, діагностики і прогнозування імовірності банкрутства, застосування превентивних інструментів для зниження ризиків його виникнення знаходяться у центрі уваги багатьох учених. Концепція превентивності передбачає вирішення питання потенційної неспроможності ще до відкриття справи про банкрутство, дозволяючи сторонам зберегти час, фінанси та економічний потенціал.

Незважаючи на значне різноманіття підходів до викладених вище питань, їх можна класифікувати на правовий, економіко-фінансовий, технічний. Розглянемо погляди окремих науковців у рамках виділених підходів.

1. Правовий підхід. Оцінюючи превентивні механізми як правову категорію, Циганович О. В. [1, с. 136] значущою перевагою визначає чіткість строків та детально прописану процедуру, яка в сукупності створює ефективне правове підґрунтя для стабілізації діяльності боржника, проте робить акцент на дискусійності шляхів

їх практичної реалізації. У статті [2, с. 55] Гринчишин Я. розглядає превентивну реструктуризацію як ключовий інструмент для своєчасного запобігання банкрутству, водночас зазначає, що її впровадження в країнах ЄС має суттєві відмінності. Автором проаналізовано основні положення нормативних актів ЄС щодо превентивної реструктуризації, висвітлено процес їх імплементації в різних державах-членах, а також проведено порівняльний аналіз між Директивою ЄС про превентивну реструктуризацію і Кодексом України з процедур банкрутства, зокрема в частині проведення санації до відкриття провадження про банкрутство. У статті [3, с. 55] Деревянко Б. В., Циганович О. В. дослідив досудову санацію як інструмент відновлення платоспроможності підприємств, комплекс заходів, спрямованих на фінансове оздоровлення. Він включає реструктуризацію заборгованості, надання санаційних кредитів та впровадження нових методів управління для підвищення ефективності та конкурентоспроможності боржника.

2. Економіко-фінансовий підхід. У статті Кукса І. М., Орлової-Курилової О. В., Кирилюк Є. М., Воронько-Невідничої Т. В. [4, с. 7] досліджується державне регулювання та стимулювання розвитку ефективної інноваційної системи управління реструктуризацією виробництва в умовах знаннєвої економіки, екологізації та синергетичної співпраці підприємств. Зазначається, що впровадження інноваційних процесів у підприємницькій сфері значною мірою залежить від державного впливу та правильно обраних інструментів підтримки, які включають набір адміністративних важелів, здатних сприяти науковим і організаційним змінам у національній підприємницькій системі. Ларіоною К. Л., Донченко Т. В. [5, с. 117] проаналізовано ключові аспекти інноваційної реструктуризації як процесу, що включає інноваційну діяльність та трансформацію господарської структури підприємства. Дослідження вивчає як теоретичні, так і практичні аспекти, пов'язані з необхідністю модернізації підприємств для підвищення їх конкурентоспроможності та ефективності. У статті О. О. Ципліцької [6] розглядаються стратегічні напрями державної політики, спрямованої на відновлення та реструктуризацію промисловості на інноваційній основі, що передбачає стимулювання інноваційної діяльності, модернізацію виробничих потужностей, розвиток інтеграційних процесів та підтримку підприємництва для забезпечення сталого та конкурентоспроможного промислового сектора.

3. Технічний підхід. Павлін П. Д. [7, с. 316] трактує реструктуризацію та управлінський реінжиніринг як взаємодоповнюючі інструменти антикризового управління, інтеграція яких здатна забезпечити не лише стабілізацію фінансового стану підприємства, але і створити підґрунтя для його сталого розвитку в умовах глобальної конкуренції та євроінтеграції. Успішне впровадження зазначених механізмів має базуватися на принципах системності, стратегічної орієнтації, гнучкості й інноваційності.

Високо оцінюючи науковий доробок зазначених авторів, слід визнати необхідність подальшого проведення дослідження, орієнтованого на уточнення причинно-наслідкових зв'язків між поняттями превентивних ме-

ханізмів, фінансової реструктуризації, антикризового управління, банкрутства.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є розробка рекомендацій із удосконалення превентивних механізмів фінансової реструктуризації в системі антикризового управління та запобігання банкрутству підприємств на основі комплексного підходу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Антикризове управління є комплексною системою заходів, спрямованих на виявлення, попередження, локалізацію та подолання кризових явищ у діяльності підприємства. Воно поєднує стратегічний, фінансовий, організаційний, маркетинговий та кадровий інструментарій, орієнтований на забезпечення стабільності функціонування бізнесу в умовах ризику. Основна мета антикризового управління — збереження життєздатності підприємства, відновлення платоспроможності та підвищення ефективності використання ресурсів. Ефективна антикризова система має бути інтегрованою, аналітично обґрунтованою та адаптивною до змін середовища, що дозволить своєчасно реагувати на ризики, попереджати кризові явища та сприяти сталому розвитку підприємств у довгостроковій перспективі.

Система антикризового управління виконує такі ключові завдання: діагностика кризового стану підприємства, виявлення причин та джерел фінансової нестабільності; розробка комплексу антикризових заходів — організаційних, фінансових, виробничих, маркетингових тощо; формування та реалізація антикризових стратегій (реструктуризація, санація, реінжиніринг, реорганізація); моніторинг результатів і коригування заходів для досягнення стабілізації.

Одними з найбільш дієвих інструментів у сфері антикризового управління є реструктуризація підприємства та управлінський реінжиніринг, які дозволяють відновити платоспроможність, підвищити ефективність управління та забезпечити стійкий розвиток. Базовим елементом антикризового управління є реструктуризація, яка дозволяє створити умови для фінансового оздоровлення підприємства. Вона являє системний процес глибоких змін у структурі підприємства, його фінансово-господарській, виробничій і управлінській діяльності з метою відновлення конкурентоспроможності та фінансової стабільності.

Фінансова реструктуризація розглядається як комплекс заходів з оптимізації структури активів, зобов'язань, доходів і витрат підприємства з метою відновлення його платоспроможності та конкурентоспроможності. У межах антикризового управління вона виступає ключовим інструментом санаційної політики. Превентивні механізми реструктуризації відрізняються від традиційних тим, що мають проактивний характер і спрямовані на виявлення фінан-

сових дисбалансів на ранніх етапах, коли підприємство ще має можливість самостійно усунути ризики без втручання зовнішніх кредиторів чи судових процедур.

Результатом нераціональності антикризового управління є банкрутство як крайній прояв фінансової кризи підприємства, який супроводжується втратою його здатності виконувати зобов'язання перед кредиторами. Враховуючи значний негативний соціально-економічний вплив банкрутства на суспільство, процедура реструктуризації стає все більш важливою в антикризовому управлінні порівняно з ліквідацією суб'єкта господарювання через більшу ефективність подолання кризи на підприємстві. В умовах воєнного стану, падіння платоспроможного попиту та енергетичної нестабільності ризики неплатоспроможності значно зростають. Тому формування системи запобігання банкрутству має такі актуальні напрями: фінансова діагностика та прогнозування ймовірності кризи за допомогою аналітичних моделей; оперативний моніторинг грошових потоків, дебіторської та кредиторської заборгованості; реструктуризація боргів і перегляд бізнес-моделі; запровадження систем раннього попередження (EWS — Early Warning Systems) на основі фінансових і нефінансових індикаторів.

Сучасна парадигма антикризового управління підприємством зміщується від реактивного реагування до проактивного управління ризиками. Використання цифрових технологій (ERP-систем, аналітики великих даних, штучного інтелекту) дозволяє здійснювати автоматизований моніторинг фінансових показників, прогнозувати ризики ліквідності, виявляти приховані тренди у зміні доходів чи витрат. Важливим інструментом антикризового управління підприємством є моніторинг. Якщо в процесі його здійснення виявляють сигнали загрози, то ініціюється процес фінансової реструктуризації на основі оптимізації структури активів, капіталу, зобов'язань та фінансових потоків підприємства з метою відновлення його платоспроможності та підвищення ефективності діяльності.

На відміну від санаційних або ліквідаційних заходів, превентивна реструктуризація передбачає раннє втручання на етапі виявлення перших ознак фінансової нестійкості. Порівняно з реактивними (кризовими) заходами, превентивна реструктуризація має такі переваги: мінімізує репутаційні ризики підприємства; зберігає інвестиційну привабливість та довіру банків; дає змогу уникнути судових процедур банкрутства; сприяє збереженню персоналу та виробничого потенціалу; забезпечує адаптацію фінансової стратегії до нових умов ринку. Впровадження превентивних механізмів фінансової реструктуризації в систему антикризового управління є стратегічно важливим напрямом розвитку сучасної економіки України, який дозволяє підвищити стійкість підприємств, запобігти банкрутству та забезпечити відповідність стандартам фінансової стабільності ЄС. Превентивна реструктуризація сприяє формуванню нової моделі управління фінансовими ризиками, орієнтованої на стабільність, прозорість і довгострокову конкурентоспроможність українських підприємств у єдиному європейському економічному просторі.

Управлінський реінжиніринг (BPR — business process reengineering) передбачає радикальне переосмислення та перепроєктування бізнес-процесів для досягнення суттєвих поліпшень у показниках ефективності: витрат, якості, швидкості та гнучкості. Його відмінність від традиційної реструктуризації полягає у глибшому рівні змін не лише шляхом адаптації структури, а на основі створення нової логіки функціонування підприємства. Реінжиніринг охоплює: аналіз бізнес-процесів і усунення неефективних операцій; впровадження інформаційних технологій управління; перехід до процесно-орієнтованої структури управління; підвищення ролі людського капіталу.

В умовах євроінтеграції Україна поступово імплементує положення Директиви (ЄС) 2019/1023 щодо рамок превентивної реструктуризації, звільнення від боргів та дискваліфікацій [8]. Цей документ передбачає створення механізмів, які дозволяють боржникам своєчасно проводити переговори з кредиторами, узгоджувати плани фінансового оздоровлення, уникати судових процесів банкрутства шляхом позасудових процедур.

В Україні Закон України "Про фінансову реструктуризацію" [9], прийнятий у 2016 році, створює правові рамки для добровільного врегулювання заборгованостей, передбачає участь державних банків і кредиторів у позасудових процедурах відновлення платоспроможності, сприяє інтеграції норм превентивної реструктуризації в контексті гармонізації законодавства з ЄС. Закон відкриває можливості для добровільного врегулювання заборгованостей за участі фінансових установ, державних органів та інвесторів. Його адаптація до вимог ЄС сприятиме формуванню системи превентивного антикризового регулювання відповідно до європейських стандартів корпоративної стійкості.

У 2024 році було прийнято Закон України "Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства та деяких інших законодавчих актів України щодо імплементації Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу 2019/1023 та запровадження процедур превентивної реструктуризації" [10]. Прийняті зміни були обумовлені необхідністю адаптації превентивних механізмів у системі антикризового управління через виникнення нових факторів ризику (зростання макроекономічної нестабільності, спричиненої війною, інфляційним тиском і коливаннями валютних курсів; підвищенням ризику неплатоспроможності підприємств через порушення ланцюгів постачання та дефіцит фінансових ресурсів), а також нових вимог часу (зростаюча потреба гармонізації управлінських практик з нормами ЄС; підвищення вимог до забезпечення прозорості та відповідальності бізнесу у сфері корпоративного управління).

Превентивна фінансова реструктуризація відповідно до стандартів ЄС забезпечує передбачуваність фінансових процесів, дозволяє зберігати довіру кредиторів та підтримувати позитивну ділову репутацію підприємства, що є необхідною умовою його участі у європейських ланцюгах постачання. До ефективних інструментів превентивної реструктуризації, поширених в країнах ЄС, належать: рання діагностика кризових тенденцій; моде-

лювання сценаріїв фінансової стабільності; перегляд структури капіталу та боргового навантаження; реструктуризація графіків платежів і узгодження нових умов з кредиторами; оптимізація витрат і підвищення ліквідності активів; диверсифікація джерел фінансування, включаючи гранти, програми ЄС, державно-приватні партнерства. У поєднанні з системою антикризового управління ці інструменти формують адаптивний фінансовий механізм, здатний забезпечити гнучке реагування на зовнішні та внутрішні ризики.

З правової точки зору відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства [11] банкрутство — це визнана господарським судом нездатність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації. Зазначені поняття тісно пов'язані, але мають різну сутність, мету та зміст дій (табл. 1).

Таким чином, ключова різниця між санацією і реструктуризацією є спрямованість дій. Санація — це антикризовий інструмент, який використовується тоді, коли підприємство вже опинилося у скрутному фінансовому становищі з метою врятувати підприємство від банкрутства. Реструктуризація — це більш широке поняття, що охоплює стратегічні, організаційні, виробничі та фінансові зміни, які можуть проводитись як у кризовий період, так і в період розвитку з метою забезпечення ефективного розвитку підприємства в майбутньому.

Оцінюючи співвідношення понять, слід зазначити, що санація може бути частиною реструктуризації, якщо у процесі фінансового оздоровлення відбуваються зміни у структурі капіталу, управлінні чи організації виробництва. Проте реструктуризація не завжди передбачає санацію, оскільки може проводитися не через кризу, а задля підвищення ефективності чи конкурентоспроможності. Таким чином, санація — це антикризовий захід (оздоровлення підприємства), реструктуризація — це стратегічний процес змін, який може включати санацію як один із етапів.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

1. Визначено сутність превентивних механізмів фінансової реструктуризації як стратегічного інструменту забезпечення фінансової стійкості та економічної безпеки підприємств. Доведено, що виникнення та використання зазначених механізмів зумовлено потребою своєчасного реагування на ризики, збереження виробничого потенціалу, запобігання деструктивним наслідкам фінансових криз. Показано, що у сучасних умовах превентивна реструктуризація є ключовою ланкою антикризового управління, яка поєднує гнучкість корпоративної фінансової політики, ефективність управління ризиками та орієнтацію на довгострокову стабільність підприємства.

Таблиця 1. Загальна порівняльна характеристика понять санації та реструктуризації підприємства

Ознака	Санація підприємства	Реструктуризація підприємства
Суть поняття	Система заходів фінансово-економічного, організаційного чи виробничого характеру, спрямованих на відновлення платоспроможності підприємства, запобігання його банкрутству	Комплекс глибоких змін у структурі, системі управління, власності, фінансах, технологіях з метою підвищення ефективності діяльності або адаптації до нових умов
Основна мета	Усунення неплатоспроможності, стабілізація фінансового стану, запобігання ліквідації підприємства	Забезпечення конкурентоспроможності, зростання вартості підприємства, підвищення ефективності роботи
Стан підприємства під час проведення	Переважно кризовий або передкризовий (загроза банкрутства)	Може бути як кризовий, так і стабільний (у разі стратегічної реструктуризації)
Ініціатор проведення	Власники, кредитори, суд або орган державної влади у межах процедури банкрутства	Власники або менеджмент підприємства за власною ініціативою
Основний зміст дій	Реструктуризація боргів, залучення інвестора, зменшення витрат, продаж активів, реорганізація	Зміна структури управління, фінансів, технологій, виробництва, власності
Кінцевий результат	Відновлення платоспроможності, запобігання ліквідації	Зростання ефективності, вартості та стабільного розвитку підприємства
Тривалість процесу	Переважно коротко- або середньостроковий (до усунення кризи)	Часто довгостроковий процес, що формує нову модель бізнесу

Джерело: власна розробка.

2. Систематизовано переваги, які надає імплементація превентивних механізмів у практику управління підприємствами, пов'язані з мінімізацією фінансових втрат підприємства, скороченням часу відновлення платоспроможності, уникненням судових процедур банкрутства, підвищенням ефективності корпоративного контролю, посиленням фінансової дисципліни та збільшенням прозорості звітності, створенням передумов для залучення іноземних інвестицій у межах європейських фінансових програм.

3. Виявлено фактори, які обмежують дієвість превентивних механізмів фінансової реструктуризації, пов'язані з недостатньою фінансовою грамотністю персоналу підприємств, низьким рівнем фінансового менеджменту, відсутністю культури довгострокового фінансового планування, слабкою аналітичною базою прогнозування кризових явищ, пасивною участю державних інституцій у підтримці процесів реструктуризації. Запропоновано комплекс заходів для усунення стримуючих факторів, пов'язаних із розвитком системи корпоративного фінансового контролінгу, вдосконаленням інформаційної прозорості підприємств та формуванням правової бази превентивного антикризового регулювання.

4. Визначено значення і особливості впровадження превентивних механізмів фінансової реструктуризації в систему антикризового управління як ефективного інструменту запобігання банкрутству підприємств в умовах євроінтеграційних процесів. Окреслено проблеми нормативно-правового, інституційного та організаційного забезпечення в країнах ЄС та в Україні, запропоновано шляхи їх вирішення. Обґрунтовано, що адаптація європейських підходів до раннього реагування на фінан-

сові ризики у вітчизняну практику сприятиме формуванню ефективної системи економічної безпеки підприємств і держави загалом.

Перспективами подальших досліджень є розробка пропозицій з включення превентивних фінансових механізмів у систему адаптивної політики розвитку підприємства.

Література:

1. Циганович О. В. Превентивна реструктуризація боргів як спосіб запобігання банкрутству. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2024. № 2. С. 127—139.

2. Гринчишин Я. Превентивна реструктуризація як новий тренд законодавства про неплатоспроможність. Облік і фінанси. 2021. № 2. С. 51—60.

3. Деревянко Б. В., Циганович О. В. Окремі аспекти досудової санації як виду реструктуризації суб'єктів господарської діяльності. Актуальні проблеми права: теорія і практика. 2024. № 1. С. 49—59.

4. Куksa I. M., Орлова-Курилова О. В., Кирилюк Є. М., Воронько-Невіднича Т. В. Державне регулювання та саморозвиток ефективної інноваційної системи управління реструктуризацією виробництва в умовах знаннєвої економіки, екологізації та синергетичної взаємодії підприємств. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 20. С. 5—9.

5. Ларіонова К. Л., Донченко Т. В. Теоретичні основи інноваційної реструктуризації підприємств. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2021. № 2. С. 113—120.

6. Ципліцька О. О. Стратегічні напрями державної політики відновлення та реструктуризації промисловості на інноваційній основі. Науковий вісник Міжнародної асоціації науковців. Серія: економіка, управління, безпека, технології. 2022. Т. 1, № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sbiasemst_2022_1_2_4

7. Павлін П. Д. Реструктуризація та управлінський реінжиніринг як інструменти антикризового управління підприємством. Економічний простір. 2025. № 200. С. 313—319.

8. Directive (EU) 2019/1023 of the European Parliament and of the Council of 20 June 2019 on preventive restructuring frameworks, on discharge of debt and disqualifications, and on measures to increase the efficiency of procedures concerning restructuring, insolvency and discharge of debt, and amending Directive (EU) 2017/1132 (Directive on restructuring and insolvency). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/1023/oj/eng>

9. Про фінансову реструктуризацію: Закон України від 14.06.2016 № 1414-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text>

10. Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства та деяких інших законодавчих актів України щодо імплементації Директиви Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу 2019/1023 та запровадження процедур превентивної реструктуризації: Закон України від 19.09.2024 № 3985-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3985-20#Text>

11. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19?find=1&text=%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%86#w1_2

zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19?find=1&text=%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%86#w1_2

References:

1. Tsyhanovych O. V. (2024), "Preventive debt restructuring as a way to prevent bankruptcy", *Pravnychi chasopys Donetskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stusa*, vol. 2, pp. 127—139.

2. Hrynchyshyn Ya. (2021), "Preventive restructuring as a new trend in insolvency law", *Oblik i finansy*, vol. 2, pp. 51—60.

3. Derevianko B. V. and Tsyhanovych O. V. (2024), "Certain aspects of pre-trial rehabilitation as a type of restructuring of economic entities", *Aktualni problemy prava: teoriia i praktyka*, vol. 1, pp. 49—59.

4. Kuksa I. M., Orlova-Kurylova O. V., Kyrlyuk Ye. M. and Voronko-Nevidnycha T. V. (2021), "State regulation and self-development of an effective innovative system for managing production restructuring in the context of a knowledge-based economy, environmentalization, and synergistic interaction of entrepreneurs", *Investytsii: praktyka ta dosvid*, vol. 20, pp. 5—9.

5. Larionova K. L. and Donchenko T. V. (2021), "Theoretical foundations of innovative restructuring of enterprises", *Ekonomichni nauky*, vol. 2, pp. 113—120.

6. Tsyplitska O. O. (2022), "Strategic directions of state policy for the restoration and restructuring of industry on an innovative basis", *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoi asotsiatsii naukivtsiv. Seriya: ekonomika, upravlinnia, bezpeka, tekhnolohii*, vol. 1 (2), available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sbiasemst_2022_1_2_4 (Accessed 01 November 2025).

7. Pavlin P. D. (2025), "Restructuring and management reengineering as tools for anti-crisis management of an enterprise", *Ekonomichniy prostir*, vol. 200, pp. 313—319.

8. European Parliament and of the Council (2019), "On preventive restructuring frameworks, on discharge of debt and disqualifications, and on measures to increase the efficiency of procedures concerning restructuring, insolvency and discharge of debt", available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/1023/oj/eng> (Accessed 02 November 2025).

9. Verkhovna Rada of Ukraine (2016), "On financial restructuring", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text> (Accessed 03 November 2025).

10. Verkhovna Rada of Ukraine (2024), "On amendments to the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures and certain other legislative acts of Ukraine regarding the implementation of Directive 2019/1023 of the European Parliament and of the Council of the European Union and the introduction of preventive restructuring procedures", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3985-20#Text> (Accessed 04 November 2025).

11. Verkhovna Rada of Ukraine (2018), "Code of Bankruptcy Procedures of Ukraine", available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19?find=1&text=%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%86#w1_2 (Accessed 05 November 2025).

Стаття надійшла до редакції 08.11.2025 р.